

ius nō suz di. vbi omēdat ei⁹ dignitatē. Do-
 lor n. q̄i f uuis lachrymis lauat pedes: fides in
 dnu pedē finituz. s. intellectu: caritas dextz. s.
 affectu. **L**ongia est ligatura: q̄ inheret fides
 cū intellectu. qd̄ q̄no fiat: nō senat qf: dū in sta-
 tu doloris ē: qz noduz sentū dulcedinez: q̄ ex
 vnetiōe caritat: hētur: quā gustādo sentit. qd̄
 explicari nō p̄t: qz melius sentū: q̄ dī. Est in
 quituplex lachryma fundata. **V**na ē p̄ritiōis
 p̄propis delictis. 2^a est p̄passionis: q̄ fundit
 p̄alicnis miserijs. 3^a est horrois: q̄ fundit
 timore pene gebēnalis. 4^a est p̄fusionis: q̄ sū-
 dit p̄p repugnātiāz carnis t spūs: t de exilio
 piūis vite. 5^a est desiderij p̄p dilectōem sūme
 claritat: De hijs Aug. dic. fluebāt in q̄z mi-
 hi lachryme: t bñ mihi erat cū eis. **Q**uintū
 est obialis subiectio. Nam obediētia cum sit
 pio stu dīo p̄p̄volūtatis abneg: vehemēti
 applicat ai uz ad cultū dei. p̄p̄uas aiālitates re-
 frenādo. **H**ec. n. si p̄fca fuerit: apu nobis ia-
 nuaz padisi. **M**at. 18. Si vis ad vitā ingre-
 di: sua mādata. Inobia clauē amisit padisi: s3
 obia eaz recuparat. Et iō dīc Ber. **O**bia di-
 rigit gressus nros: t scē p̄uerfatōis grām. p̄-
 meret. S3 heu pauci fm volūte inueniunt in
 hac p̄fecti: q̄ suā ita deiecerūt volūtates. d. euz
 ap̄lo. **D**īc qd̄ me vis fa. Et iō oz aliqñ vt in-
 firmitatē cū ap̄lo p̄sternant. **P**sal. **M**ulti-
 plicate sunt i firm. ec. 2c. Et hoc est qd̄ dicit.
Bethania ec. 2c. **B**ethania domus obie
 significat aiāz: q̄ obedire p̄ceptis dei tenetur.
 Est aut duplex **B**ethania. vna est q̄ est cūtra
 Jordanē: t hec p̄pinqua iherlm: t in ea **L**aza-
 rus fuit suscitatus: vt **J**ohis. 9. dī. Et iō desi-
 gnat statū p̄nie: p̄ quā p̄pingores effimur vt
 homi pacis. t in ea mortuus mox culpe susci-
 tatur vita gie. **B**ethania trās Jordanē: statū
 pctōz designat: se tñ ad p̄niāz p̄parātuz. vbi
 p̄dicta dñtur fieri. s. q̄ isti merent p̄ aduentuz
 xp̄i in aiām sp̄ualem influentiā grāz. quā 2c.
Feria 4 q̄tuor tpor. Sermo de euang.

Iesus est an

m

gelus **B**abriel 2c. **L**u. 1^o
 fm qd̄. d. **A**nscel. de p̄ce/
 ptu virginali. Item ingt
 vnusq̄qz a pctō vt debito
 Ade quat: qz de illo p̄pa

gatur. **M**a euz d̄s fecit **M**adā: fecit in eo nās. p̄
 pagādē: quā subiecti eius p̄tāi: vt ea vteret. p̄
 sua libertate: q̄z dū ip̄e vellet subdituz eē deo.
 fecit t euz rōales t iustū: vt q̄s gnāret opante

nā t volūate: rōales t iusti fierēt. **O** isigr bō
 si no p̄fessissz: pctūz sil' esset iustus t rōnalis.
Qm̄ vero adā subdit⁹ eē voluit dei voluntati:
 iō oēs q̄ opante nā quā acceptat. p̄pagati: cui⁹
 astricti debito nāscunt. vñ saluator huic luctu
 ose p̄ditōi subuenire volēt p̄ mouē ei⁹ futurā
 de massa peccatrice. i. de humano gnē qd̄ totū
 infectū fuerat pctō: boiem sine pctō d̄s assum-
 p̄sit de virgine m̄e mūda. **Q**ue nisi fuissz: ip̄e
 de ip̄a eē nō potuissz. **Q**uāuis q̄ de mūdissi/
 ma virgine fili⁹ dei **V**illime sit p̄cept⁹: tñ h nō
 ea necessitate scūz est: q̄t de peccatrice parente
 iusta. p̄les rōabil' gnāri p̄ buuissinōi p̄pagati
 onez negret: s3 qz decebat vt illius hois p̄cc^o
 de m̄e purissima fieret: p̄ccēs erat vt ea pu-
 ritate q̄ maior neq̄t itelligi: virgo illa niteret:
Cui d̄s p̄f vnici filius: que de corde suo equa-
 lem sibi gētuz tanq̄z scip̄z diligebat: ita dare
 disponebat: vt nālī eēt vnus idēqz cois dei
 p̄tis t virgis fili⁹: t quā f' ius ip̄e finalr sibi
 in m̄ez eligebat: t de d̄. s. volebat t opatu-
 rus erat: vt p̄ciperet t nasceret filius il' de: q̄
 ip̄e p̄cedebat. vñ in euang^o p̄nti circa huma-
 nationē huus reconciliatoris tres occurrunt
 p̄siderationes. **I**rima p̄siderato.

Irca p̄māz p̄siderationē: que est de
 nūcij legatōe gaudiosa: cum dicitur
Madissus est: sunt sex conclones.

Prima p̄clō est: qz p̄ueniēs fuit deū incar-
 nari. **R**ō est. **M**ā vniciqz rei p̄ueniēs est id
 qd̄ p̄petit sibi fm rōez. p̄p̄ie nē. sicut p̄ueniēs
 est hoī rōnari. **M**āz h p̄petit ei ex nā. **M**ā aut
 dei ē bonitas: fm **D**ionp. de di. no. vñ q̄q̄d
 p̄tinet ad rōem beni: p̄ueniēs est deo. **A**d rō-
 nem aut boni p̄tinet: vt se alijs coicet. qd̄ qdē
 maxime sit p̄ h: qz nām creatā sibi sic p̄iungit:
 vt vna p̄^a fiat: ex deo. s. verbo: aiā t carne: s3
Aug. vñ p3 p̄ueniēs fuisse deū incarnari. vñ
Anscel. d. de p̄ceptu virginali. **O**p̄tuit itaqz vt
 illa redēptio quā xp̄s fecit: p̄desz nō seluz il-
 lis: q̄ eo ip̄e fuerūt: s3 alijs ēt: qz nō potuerunt
 p̄ntes eē: qñ redēptiones illā xp̄s fecit. vnde
Madā t **E**uā ad illā p̄tinuissz: nō dubiū est re-
 dēptionē: cum deus illos fecit: vt de eis facēt
 hoies: q̄s ad celestē ciuitatē a sūpturus erat.

Secda p̄^o est: qz i3 i gnālī mysteriū incarna-
 tiōis oib⁹ anglis bonis reuelatū est a p̄n sue
 bñiudinis: qz h ē qd̄dā gnāle p̄nⁿ ad qd̄ oia
 eoz officia ordinant. vñ dī heb. 4. **D**ēs. n.
 sunt admi. spi. mis. in mi. i. p̄p̄ eos: qz heredita-
 rez capiūt salutē. tū q̄tū ad sp̄ales p̄ditōes nō
 oēs angeli a p̄ncipio erant de oibus edocti.

Sermo

Cubi sciendum q̄ in angelis duplex est cognitio. Una est nālis: s̄m quaz cognoscūt res per essentā suam: et p̄ sp̄s innatas. Hac cognitione mysteria gratie cognoscere non possunt: q̄ ex pura dei voluntate dependēt. **P**ri ma corin. 2. Quis. n. sc̄i h̄eum q̄ sunt hoīs: nisi sp̄s hoīs: q̄ in ip̄o est. **A**lia est cognitio: qua vident verbum tres in verbo: et hac visione cognoscunt mysteria gratie: nō q̄dē omnia: nec equaliter oēs: sed s̄m q̄d deus eis volucrit reuelare. **P**rima corin. 2. Nobis autem deus reuelauit p̄ sp̄m suum: ita tñ q̄ superiores angeli perspicacius dinam sapienā p̄templantes: plura mysteria et altiora in ipsa dei visione cognoscunt: q̄ inferioribus manifestant: eos illuminādo. Et hoc est q̄d dicit. **M**issus est anḡs. **D** congruebat. **P**ri mo rōne ordinis: vt ordo reparationis responderet ordini p̄uaricationis. vnde sicut diabolus tēptatione traxit ad dubitationes: et debic ad p̄sensum: et debinc ad lapsus. sic anḡs virgini nunciādo: eaz eritauit ad fidem: et debic ad p̄sensum: et debinc ad p̄cipienduz dei filiū. **S**ec̄do rōne mysterij angelici. **D**ua. n. angelus dei est minister et finis: et b̄ta virgo electa erat: vt mater dei esset: p̄ueniens fuit nunciationem p̄ angelum fieri. **T**ertio ratione lapsus angelici reparādi. Nam incarnatio nō tñ faciebat ad reparationem humani generis: sed etiam ad reparationem angelice ruine. Ideo angeli non debebant excludi. **T**ertia p̄lo est: q̄ nunciū b̄e incarnationis erat anḡs Gabriel: vt ex hoc noie opus ad q̄d missus est: innotescit. vnde Gabriel fortitudo dñi interpretat̄. vnde s̄m glo. denotat̄ nunciū ex suo noie: vt opus ad quod venerat: innotescat. **P**er hoc. n. opus vicit se: formam serui accipiēdo. vicit diabolū: hoī ez ab eo redimēdo. vicit mundum: vicit oēs in intellectum creatum: q̄ nullus p̄fecte p̄prehendere potuit vnionis istius modum: nisi a deo reuelatum esset. vicit in se nū: vicit mortis imperium. **D** sec. 13. **D** mors ero mortua. **Q**uarta p̄lo est: q̄ q̄ sola voluntas d̄na effectiue opat̄ est ad hāc incarnationes: ideo merito nunciū huius incarnationis debuit de finare. Et ideo dicit̄ missus a deo et. Nam sola voluntas dei fecit in p̄n̄ rerū nās: dans q̄busdā nās et voluntates: vt nature et voluntates s̄m ordinem sibi traditum: suum opus in re p̄ cursu p̄soluerent. Et adhuc multa de

cum eisdem nās et voluntatibus opatur: que ille s̄m suum vsū et p̄positum nequaquā face ret. vnde lz nihil fiat: nisi voluntate dei faciente et p̄mutante: q̄dam tñ sola voluntas et p̄as eius facit: q̄dam creata nā: quedā voluntas creature. **S**ed sicut creata nā p̄ se nihil facere pot̄: nisi q̄d a voluntate dei p̄cepit. Ita voluntas creature nequit per se quicquid operari. **C**um ḡ oia fiant: aut sola voluntate dei: aut nā: s̄m v̄z illi a deo inditā: aut voluntate creature: et ea: q̄ nec nā creata: nec voluntas creature: sed solus deus facit: semp̄ miranda sunt. **Q**uia ḡ p̄pugnatio viri de sola virgine: ita nō est nālis aut voluntaria: sed est mirabilis: sicut illa: q̄ mulierem p̄tulit de solo viro. Et sicut creatio viri de solo limo p̄ q̄ nō subiacet legibus et m̄ritis illius p̄pagationis: quam voluntas et nā discrete opantur. Aliud enim facit nā: aliud volūtas et natura pariter. **T**amen verus est hō: et Adam de non boie: et Ihs de sola muliere: et Eva de viro. sicut est verus hō: q̄ nascitur de viro et muliere. Et hoc solum p̄tinet ad dinam potentā et voluntatem. vnde dicitur. **M**issus a deo. **Q**uinta p̄lo est: q̄ cum quatuor modis pot̄ deus boiem facere: v̄z aut de viro et femina: aut nec de viro q̄: sed de limo: aut de viro tñ et femina: ita de femina sine viro: tñ mundior et honestior modus et p̄uenientior erat sibi nasci de femina sine viro: q̄ de mixtione viri usq̄ q̄ de virgine dei nasci ōz p̄pter quatuor rōes. **P**rima q̄ p̄ueniens fuit vt sicut hoīs peccatus et cā nostre redemptionis p̄n̄ sumpsit a femina: ita medicina peccati et cā nostre saluationis nascat̄ de femina. vnde **Ber. De** terrā celesti roze rigauit: q̄ cum de viro sciaz p̄durit in dānationem: voluit de femina producere virum in salutem et benedictionem. **S**ec̄da ne mulieres desp̄ent se p̄tinere ad sortem b̄d̄z. Et ideo qm̄ de femina tantū malum p̄cessit: op̄z etiam vt ad reformādum sp̄e eaz de muliere tantum bonum procedat. **T**ertio s̄m Orige. **D**ecuit vt ille esset in terris sine patre: q̄ in celis fuit sine matre: ne duos patres habere videret. **Q**uarto q̄ si virgo erat: q̄ causa fuit humano generi totius mali: tanto magis decet vt virgo sit: que causa erit totius boni. vnde s̄m **Ber.** ipsa fuit p̄ma: que virginitatem vouit. vnde dicitur hec missio fuisse ad virginitatem desponsatā et. **S**exta p̄lo est: q̄ p̄pter has sex p̄ditiones

inuenta est idonea mater dei. **C** Prima est caritas. Nam obtemperare mandatis dei: nos adopratur in familiare dei consortium. Sed h facit caritas: qz dilectio diuina per opis ostensionem pbatur: fm Sre. Adarimum autez opoz: est mandatis dei obedire: Ideo caritas facit hoiez expeditu r pmpu ad bonoz opoz executione. Mo. n. amor dei e ociosus. Opatur. n. magna fm Breg. si est. si opari negligit: amor no est. Quod intelligit per id qz missio facta est in ciuitate. Naz fm Yfido. Ciuitas est boium mltitudo vinculo fatteratis aduuita. Nam caritas tendit in alex. Et ideo beata virgo ppter caritatis excellentiam: merito ciuitas gloriosa notatur. **P**sal. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: Nam in ea deus homo nati dignatus est. **C** Sca est pemptus terrenoz. vnde dicit galilea qd interpre tatur transiugratio. Ad dei. n. amicitiam ad piscendam vt aia deuota celestibus affectionibus cleuetur in deum: opz omnia terrenaco temnt. Non. n. pot anima simul terrenis affici: z celestibus. vnde fm Iaco. Qui voluerit amicus huius mundi esse: inimicus dei constituitur. z eoz. Et ideo virgo vt vera amicitia deo vniretur: oia respuit: ita pauper effecta: qz manu z arte panem suum meruit. Et ideo merito sui dei gratia pueniri meruit. Ma fm doctozes beata virgo nnnqm meruit ista. f. gratiam preferentionis: honorem maternitatis: respectu filij: vt fieret mater: cuius deus e pater: z plenitudinem gratie in pceptione filij. **H**ec. n. habuit sine meritis: veruz est de co digno ex natura rei: sed meruit de pdigno ex institutione dei: z de condigno: z de congruo Et ideo dicitur Adar. 6. **P**recedet vos. f. gratia dei. i. alta merita pter ista: in galilea. f. in hanc virginem: cam meritis pueniendo. **I**bi eum videbitis. f. incarnari. **C** Tertia est bona fama vite opose virtutum. vnde addit. Qui nomen nazareth: qd interpretat floridus Nam sicut flores flagrant suauitatem odoris sic debemus esse odoriferi z bonis opibus referti: vt flores virtutu in mente apparentes: spiritualr in mente chrysluz reficiat: z fons pximum edificet bona fama. vnde dicit Aug. ad Julianam: z est in glo. sup illud philip. 4. Quicqz bone fame zc. Decet iustos: vt de eis non habeat mala opinio: sed bona: vt p sit alij. **M**obis. n. nostra vita necessaria est. alijs fama nostra. vnde sigs a crimimbus vi

tam suam custodit: sibi benefacit. Qui aut famaz custodit: in alijs misericors est. vnde pie credendus est de virgine: qz nunqz cessauit a meritoria opatione virtutum. qz quicqd est pfectionis p statu vie in ordine ad bntudinem non est negandum in ea. Cum igitur mereri sit perfectionis in via. semper creuit in gratia merendi: qui etiam spiritualr delicias prebu it filio de ea nascituro. vnde dicitur Luc. 4. Venit nazareth. f. in hanc virginem florentem virtutibus per gratiam. vbi erat nutritus. f. delectatione spuali. vnde dicitur puerbio. s. Delicia mee esse cum filiis hominum. **C** Quarta est institutio ordinate metis ad obedientiale pformatione dine voluntate. Naz diuina voluntas est pma regula omnium co tingentiu z necessarioz: fm illud Aug. Diuina voluntas est oiz que fiunt premia z summa causa. Et ideo voluntas creata tenetur sibi pformari: maxime qz tum ad duo. f. qz tum ad voluntatem signi: qz voluntas nostra legi diuine est alligata. z ipsa lex pntet ad voluta tem signi. Non est tn obligatio ad voluntate signi: nisi eo mo: quo est manifesta: vt teneat quis ad phila. inquam sunt non spernenda z ad pcepta vt adimplenda. Et hoc dico: cum consilia sint de voluntate signi. **C** Secundo qz tum ad voluntatem antecedentem: qz sicut dens voluit oes hoies saluos fieri: ita z nos vnde z dicitur qz desponsata fuit viro. i. virtuti: que disponit z habilitat mentem ad subijciendum se diuine voluntati. vnde de spiritu z anima dicitur: qz virtus est hitus metis bene institute. **C** Et intelligit mentem bene institu tam: ad similitudinem regni quod bene institutum est: si ratione in eo consulatur: z ratione imperetur: z recte obediatur. Sic mes bene instituta est: cum rano recte cõsultit: voluntas recte impat: z vires subiecte voluntati: recte obediunt. Hanc bonã institutione virtus in mente facit. Ipsa. n. rõnem illuminat: z voluntate deferuente: vires ad imperium submittit. Et ideo nomen viri Ioseph quod interpretatur augmentum: qz qzto qz virtutibz habilitatur: tanto magis ipsi gratia augetur. Vnde qz virgo pze oibus sic fuit virtutibus sublimata: igitur superabundãs gratia dei in ea opabatur. Ideo spiritus sanctus loquitur de ea. d. 1. corinth. 13. Despodi. i. eternalkr copulauit vos. f. sic sublimatã virtutibz. Et se quitur. Virgine castaz: Aug. dicit. **P**ropter

huius sit angelice nature non posse carnales: sed spirituales et intellectuales delicias experiri: necesse est ut angelus amore naturali plus diligat virtutes quam quod putat quodque de virgibus sine ruinas angelicas restaurandus: unde filius dei ingrediens mundum novam familiam instituit: ut quod angelis honorabatur in celis: angelos. scilicet virgines habet in terris, unde Ambrosius. Supergreditur virginitas additionem humane nature: per quam homines angelis assimilatur. Ideo et Hieronymus, inquit dicit. Esse angelum felicitatis est: esse vero virginem virtutis. Nam habet obtinere virtutem nisi cum gratia quod habet angelus ex natura: ut quod tunc. scilicet esse virginem et angelum divini muneris est officium non humanum. Et ideo piculofus est virgines a virginitatis proposito retrahere: cum sint uxores regis eterni: et pares quodammodo regine celis: et templum dei. unde apostolus corinthios. 3. Si quis contempserit violaverit disperdet illud. Propter hanc nam similitudinem virgo gloriosa debuit ab angelo saluari: unde dicitur. Et igitur angelus ad eam. Debebat nam virgo ad hoc ut corporali deum acciperet perfici in istius intellectuali cognitione: et exterius corporali angeli apparitione: ut ad consensum traheretur.

Quarta ratio est: quod beata virgo eadem veneratio debet venerari: quam christus. Nam idem honor exhibendus est matri regis: et regi. unde Augustinus dicit. Thronum dei tabernaculum domini christi dignum est ibi esse: ubi est ipse: sic christus adoratur adoratione matris. Hoc idem dicit Damascenus. Honor matris refertur ad filium: et ideo salutat eam gratia plena: quod etiam refertur ad filium.

Quinta ratio est: quod in hac angelica salutatione quatuor solennes prerogative preterduntur. **Qua** prima est caritativa omni mali: cum dicitur. Ave. i. sine vobis: quod immunis sine omni peccato: quod soli domino consecrata: et ideo debebat esse intus et extra: pura et nuda: ut dicitur: de ea illud cantico. Tota pulchra es et etc. unde Hieronymus. Illa est tota pulchra cui nihil deest formositas: et nihil inest deformitas. Sed ista pulchritudo nulli inesse potest nisi a fomite preservato: nam fomes ad maculam pertinet sicut carnis. unde dicitur aliquando: quod verisimile est quod in primo instanti fuit preservata ne acciperetur in originali et eius aiatione. Ratio est. Nam cui peccatus est maius et minus: si magis est esse matris dei: quam a peccato preservari: igitur etc. Item autem nature per virgines nam recuperavit: igitur ab omni vitio immunis fuit: quod pro quod unumquodque tale et ipsa magis. unde Augustinus dicit. Cum de peccatis agitur nullam velle profusus de Maria fieri mentionem,

Bene ergo dicitur de ea. Ave. i. sine vobis. Nam sicut in Eva fuit vobis culpe: pene ignorantie et expulsiōis patrie: sic Maria fuit a vobis. i. sine vobis. scilicet culpe: quod sanctissima: sine vobis pene: quod beatissima: sine vobis ignorantie: quod illuminatissima: sine vobis expulsiōis patrie: quod celi porta. **¶** 2^a. est: ois boni affluencia. Nam et anima fuit repleta gratia antequam esset mater dei: tunc postea fuit magis repleta. ubi notandum. quod est duplex potest ad gratiam. una. scilicet naturalis sicut dicitur de angelis: quod receperunt ei suis actibus elicitis. Secunda est potest obialis: quod est triplex. **¶** 1^a. quod replet sine illapso spali: et in supposito absolute accepto: et sic virgo antequam esset mater dei fuit repleta gratia: ita quod non habuit peccandi necessitatem: nec est punita. 2^a. que repleti potest in supposito relative accepto: cum est illapso spali: et sic virgo fuit repleta in quantum fuit mater dei: quod tunc fuit firmata quod non potuit peccare nec mortaliter nec venialiter: et tanta gratia non potest peccati creature nisi esset mater dei. 3^a. potest quod replet in natura: non statim in supposito proprio: sed dino: et sic anima christi fuit plena gratia. Virgo mater fuit plena. **¶** 4^a. gratia donorum: quod dona spiritus sancti fuerunt ei data excellenter super omnes creaturam. unde in ea fuit ois gratia vite et beatitudinis. **¶** Eccli. 24. 2^o fuit plena gratia labiorum. quod diffusa est gratia in labijs suis. 3^o fuit plena gratia primorum. **¶** Eccli. 26. **¶** Gra sup gratias: mulier sancta et pudorata. gratia glorie sup gratias vite: gratia primorum in celo: sup gratias meritum: et in corde gratia caritatis: in ore gratia affabilitatis: in manibus gratia misericordie et largitatis: **¶** Ber. **¶** Ve plena: quod de plenitudine eius capiunt universi creaturam redemptores: tristes consolationem: peccatores veniam: iusti gratiam: angelus letitiam: mortuorum gratiam. **¶** filius hominis humane carnis sibi. **¶** Decuit nam. **¶** Virgo nec gratia repleti: ut non solum naturali conditione: veretiam spirituali adoratione dicitur creatoris preferret. **¶** Et ideo Augustinus dicit. **¶** Plena et suppleta gratia. **¶** Sicut cuius plenitudine supersensu reuiviscunt omnes creature: et bene plena: quod ceteris partialiter prestat: **¶** Maria vero totaliter. **¶** Bene plena: quod eius intellectus plenius claritate affectus caritate: corpus puritate: manus pietate. **¶** Tertia est corporalis christi presentia. unde dicitur. **¶** Dominus tecum. **¶** Ipsa nam meruit accipere christum: quod ipsa fuit repleta tanta gratia: quod plus potuit mereri: quam aliquid pura creatura: vel et omnes simul. **¶** Est tamen sciendum quod triplex est meritum. scilicet meritum agrum. scilicet quod aliquis disponit se ad recipiendum gratiam: quantum potest. scilicet per petitionem et passionem. **¶** Si autem hic commuat: tunc per aliquid instantis illius temporis meretur accipere gratiam de cogruo.

Sermo

C Aliud est meritiū digni. s. quando aliquis iustus alteri impetrat gratias. 3^m est merituz de pdigno: sic q bz grāz d pdigno meret gliam: qz pporio est inter grāz z gloriā. Ut qui habz grāz mereatur gloriā. Hijs visis dico q beata virgo ante euāgelicaz salutationem meruit xp̄z concipere de congruo: z fuit puella castis/lima. Humillima z benignissima. Sed post angelicaz visitationē z spiritus sancti superuētionem meruit xp̄m concipere de digno: quia tunc fuit repleta tanta grāta: qz fuit digna cōcipere xp̄m. Vnde ecclia dicit d ea in collecta. Et dignū filij tui habitaculum eff: cī meretur zc. Sed de pdigno nō meruit concipere xp̄m: z esse mater filij dei: z qz deus fieret homo: in ea excedit merita cuiuscunqz creature. vñ Ber. dicit. Dñs pater tecū qui genuit quē cōcipis. Dñs spiritus sanctus tecum: de quo cōcipis. Dñs filius tecum. quem carne iduis.

C Quarta est singularis super oēs excellentia. Bñdicta inq̄t in mulieribus. i. p lusc̄z oēs mulieres: z hoc ppter quatuor que susceperunt in eius carne: qz fuit virginitatis p̄mice ria: sine corruptione secunda: sine grauedine grauida: sine dolore puerpera. Et ideo Ber. dicit. Benedicta est inter oēs mulieres: Quis virginitati additur fecunditas: z fecunditas in conceptu scitās: z scitātī in partu iocūditas.

C Secunda p̄cō est qz virgo gloriosa apud deum grātiā inuenit propter quattuor moralia ornamenta. **C** Prīmū est modestia: quia audit et tacet. Ipsa s; Tullīū: est pudor honestatis purā z stabilem operans auctoritatem. **P**rouidor. n. qui est timor turpitudinis vel fuga rei indecentis declinando indecentiaz in exterioribus: efficit ordinationē exteriorē que modestie est. Vnde modestia cauet indecentiam in verbo: in risu: in motu corporis: in mēborum situ: in habitu: in cultu: in occupatiōe vel actu: vt pz in virgine. **C** Secundum est verecundia: qz turbata. Nō fuit ista turbatio ire vel doloris: s; pudoris z admiratiōis inuēns verecundiam: que est color oīum virtutum. vnde Ber. super cantu. dicit. Nescio an quicqz gratius verecundia aduertit in morib; boīum queat: que est certe omnium etatuz ornamentū: sed tenere gratiaz verecūdie in teneriori etate āplius pulchriusqz nūscit. Quid amabilius verecundia in adolescente: qz pulchra hec: z qz splendida gēma mox in vita in vultu adolescentis. Ipsa enim est nuncia boi

ne indolis: z virga discipline: soroz p̄mice: z iudiciū columbine simplicitatis: testis innocētie: lampas pudicitie: mentē iugiter lucēs: vt nil in ea turpe sedere attemptet: qd non illi co prodat. Expugnatriz maloz; propugnatrix puritatis innate: specialis gloria p̄mice: fame custos: vne decus: virtutis sedes: virtutum p̄mice: nature laus: z isigne totū honestatis. **C** Tertium est prudentia: qz cogitabat statim prebere assensum differebat: ne exemplum leuitatis ex ea sumeretur: qz qui cito credit leuis est corde. Vnde qz pp̄ incōsuetaz salutationē intellet? virginitis rapiebatur in admiratione: reputabat se indignā tanto mysterio adaptandā. Et ideo audito verbo: prudentem reuoluit in cogitatiōe salutationis qualitate: vt sic ad p̄sensuz ordinatē duceretur. Ad hoc. n. expediebat prudentia: que non solum quid: quando z quali sit agēdus. Sed etiam mouet voluntate: vt appetat bonū post iudicium z fugiat maluz. Et ideo Aug. dicit. Prudentia est amor ea quibus adiuuatur in deum pre hijs quibus impeditur sagaciter eligens. **C** Quartus est p̄stantia: quā habuit ex angeli ca salutatiōe di. Ne timeas Maria. Ista confortatione indigebat: vt modus insinuaretur. **N**az in hijs que sunt supra naturā opz humanū gen? informari de mō p̄tingēte rei: vt possibilitas euet? rei z supnālī saltē agēte ostendat. vñ sic p̄firmata: de dñi beneficio p̄sisa constanter p̄sensum dedit. Et ideo dicitur: qz p̄stantia est animi stabilitas firma z in p̄posito perseverans. Vnde a p̄posito recedendū est: cum creditur deo displicere: z tunc p̄seuerandum est: cū creditur ei placere. Et ideo virgo gloriōsa per angelū fornicata: de diuino beneplacito prebuit assensuz: z inuenit gratiam. Vnde dicitur. Inuenisti gratiaz apud deuz. s. oīpotentes: cui uilī est ipossibile. vnde propter ista ornamenta ad hoc opus peragendū inuenit gratiam coram oculis dñi. Et ideo dicit Berna. Nō audiuit z tacuit modestie est: qz turbata fuit verecūdie virginalis: qz timor per angelum remouetur constantē est: qz cogitavit prudentie fuit z discretionis.

Tertia consideratio.

Ira tertiaz p̄siderationē: que est de polis p̄mendatione glōsā: cū dicitur. Ecce p̄cipies zc. vbi sūt. 7. p̄cōes.

C Prima conclusio est: qz diuini benedicti filij conceptio d virgine fuit propter quatuor.

Primo propter patris dignitatem. Nam cum xps sit verus & naturalis dei filius: non fuit pueniens vt alius p rez hiet qz deo: ne dei dignitas trãferreretur ad alium. **C** Secũdo congruebat pprietati filij: que quidez est verbum dei. Verbu autez absqz omni corruptioe cordis pcepitur: quin imo cordis corruptio perfe et verbi a verbo dei assumpta: vt esset caro verbi pueniens fuit: vt etiam ipsa sine corruptioe matris pcepitur. **C** Tertio pgruebat dignitati humanitatis xpi: in qua locum peccatum hie nõ debuit: & p quam peccatũ mundi tolleretur: s; illud Job. p. Ecce angelus dei tẽ. Nõ poterat esse q in natura iam corrupta ex pcutit caro nasceretur sine infectioe originalis peccati. vnde Aug. Solus nuptibilis concubitus in matrimonio M̄arie & Joseph nõ fuit: qz in carne peccati fieri non poterat: sine vlla carnis pceptentia: que accidit ex peccato: sine qua pcepti voluit qui futurus erat sine peccato. **C** Quarto pgruebat pp finez in carnationis xpi: que ad hoc fuit: vt hoies renascerentur in filios dei: nõ ex volũtate carnis: nec ex voluntate viri: sed ex deo. Quis rei exemplũ apparere debuit in ipsa pceptioe xpi. Vnde Aug. dicit. Opz caput nostruz insignit mi raculo fm corpus nasci de virgine: vt signifi caret sua mēbia de virgine etiã fm spĩritũ nascitua. Vnde ista pceptioe dicitur Ysa. 7. Ecce virgo pceptiet. Et ecclesi. 26. Innoua signa: Imuta mirabilia. Sunt. n. mutata in melius: qz olim homo voluit fieri deus: etiã deus factus est homo. Qlitz de viro facta est mulier. Nũc de muliere factus est vir. Et bene mirabilia: qz primũ vltimatur: infinitum terminat: eternitas tẽporatur: virginitas fecundatur: diuinitas humanatur. Vnde dicit. Cõcipies in vtero: nõ ab extrinseco picipio: sicut alie mulieres: sed ab intrinseco. i. spĩritu sancto. Et p aries. s. sine dolore filiu: nõ solũ tuuz: sed etiã dei: zideo simplr dicit filiu nõ dterminãdo. **C** Secunda p̄lo est: qz huius plis nomẽ est Ihs: qd interpretatur saluator. Cũ. n. nomen pprietati rez correspondere debeat: iuste hoc noie appellãdus fuit: qz ab effectu saluatõnis hoc nomen impositũ est. Ipse eniz vult hoies saluos fieri. s. volũtate antecede. vñ Adatt. primo. Vocabis nomen eius ihz. Ipse enim saluũ faciet populũ suũ a peccatis eoz. Intelligendum tũ qz hoc nomen Iesus consequitur

quadruplices vilitatem. **C** Prima est venia peccatoz. Actuz. 10. Huc ocs prophete te stimonium perhibet remissionez peccatozum accipere per nomẽ eius. vnde Augu. Quid est ihs nisi saluator: Igitur pp temetipsuz esto mihi iesus. In cuius figura est ei impositũ in circuncisione immens qz p hoc nomen Iesus circuncidamur a peccatis. **C** Secũda est gratia donoꝝ. Luc. 2. Inuenisti. n. gratiam apud deum. Segtur. Et vocabis nomẽ eius ihz. vnde Ber. Ihs est mel in ore: Adelos i aure: Iubulus in corde. **C** Tertia est victoria inimicoꝝ. Luc. 10. Dñe etiã demonia i tuo noie subijciuntur nobis. vnde Ber. Precipiens demoni: vt in noie iesu de obfesso exiret ait demõ. O terribile nomẽ cogis me exire: & eruit. **C** Quarta est gloria premioꝝ Actũ. 1. Hic iesus qui assumptus est in celum tẽ. Qui in celuz vult ascendere: hoc nomen iesus dz inuocare. Vnde nõ est aliud nomen sub celo: in quo oporteat hoies saluos fieri. Et ideo Petrus rauanensis dicit. Ihs est nomen qd dedit cecis visuz: surdis auditum: claudis cursum: mutis sermonem: mortuis vitam: obfessis demonis eiectionem. Vnde Iesus dicitur saluator.

C Tertia p̄lo est: qz iste puer vocatus est tribus prerogatiuis. **C** Prima est magnificentia. vnde dicitur. Hic erit magnus: qz magnũ opus pretendebat facere: qd erat oibus gaudium osum: Angelo dicente. Annuncio vobis gaudium magnũ: qd erit omni populo. Et pertinet ad factitates. Ero. 15. Magnificus in sanctitate. Qd pz ratione. Nã magnificentia in tendit opus magnũ facere: vt pz ex eius noie. Opera autẽ ab hominibus facta ordinantur ad aliquem finem. Nullus autez finis humanorum operuz est ita magnus sicut honor dei. Et ideo magnificentia precipue magnũ opus facit in ordine ad honorẽ dei. Vnde. 4. etibi. dicitur qz honorabiles sumptus sunt qui pertinent ad diuina sacrificia. Et circa hec studet maxime magnificus. Et ideo magnificentia coniungitur sanctitati: quia precipue eius effectus ad sanctitatem ordinat. Vnde merito debetur sibi magnificentia: qz hoc opus magnũ scilicet nostra redẽptio ordinabatur in laudez & honorem dei: ad quod perficiendum nullus alius sufficiebat. Vnde Ber. Hic est ille qui est magnus deus: futurus magnus homo: magnus doctor: magnus propheta.

Sermo

T Secunda est oipotencia, vnde dicit. Et filius alius uni vocabitur. s. in q̄sum deus p̄ eter nam generationem. **Psal.** Ex vtero ante lu cifex genuite. Sed in q̄sum hō vocat̄ alius i mi filius p̄ gratiā vniōnis. **Joh. p̄.** Audimus gl̄iam eius q̄i vni. **Altiſſimus** aut̄ dicit. q̄ alius hō: altiōr anḡls: altiſſim⁹ deus. **Ad** aut̄ filius sit oipotens p̄: quia cu; sit filius dei: et deus est oipotens. **Aḡit** et filius. **Ad** aut̄ d̄s sit oipotens. p̄. **Deus** est quo magis cogitari non p̄t. **Ad** aut̄ est oipotentia; habere q̄ qualcūq; potentia; cui desit aliqd de plenitudine pot̄tie. **Ergo** q̄ est op̄s: colligit̄: q̄ oia p̄t quecūq; posse potentia est. vnde notandum q̄ quatuor sunt modi impossibiliū. **Quoddam** est q̄ dicit̄ impossibile simplr: q̄ nullius agentis subiact̄ p̄tā: sicut creare aliuz deum. **Secūm** est impossibile fm̄ qd̄ quod nō subiact̄ p̄tāi alicuius agentis limitati. sed bene subiact̄ voluntati diuine. sicut q̄ virgo parat̄ est impossibile fm̄ nām. **Tertium** est impossibile p̄ accidens: q̄d per se non est impossibile p̄ nā; sed sub rōne p̄teritū tē potus: vt q̄ p̄teritum nō fuerit: et sic q̄ violata nō fuerit corrupta. **Quartum** est incompossibilitium: vt q̄ idem sit album et nigr̄. **U**ter igitur deus nō possit impossibilia simplr: q̄ eorum impossibilitas accipit̄ in habitu dine ad ipsū. **Nec** impossibile per acc̄s: q̄ solo eo puatur deus vtiq; ingenita facere ea q̄ facta sunt. **Nec** impossibilia: q̄ tunc posset facere eundem hoīem et asinum siml: tamen bene p̄t facere impossibilia fm̄ qd̄: q̄ plura potest deus facere: q̄ intellectus noster intelligere. sicut docet **Ylartus** de tri. et tamē intellectus noster p̄t plura intelligere: q̄ natura p̄t facere: vt p̄ in abstractionibus multis. **Ad** autem filius sit op̄s: p̄. q̄ hoc p̄uenit sibi fm̄ diuinam nām. sed reconciliari h̄ p̄pet̄ sibi vt p̄ sone. vnde si dicatur. **Christus** hō op̄s: h̄ nō est h̄; q̄ h̄d. **Luz** aut̄ dicit. p̄t reconciliari: ist̄ p̄pet̄ sibi fm̄ vtranz nām: sed fm̄ diuinam tanq̄ h̄; cām primam: fm̄ humanam: tanq̄ fm̄ primam. **Sed** querit̄. **Christus** non dicitur op̄s fm̄ humanaz nām: sicut oīsciens q̄ oīsciens nō opponit̄ creature: sed omnipotens qm̄ esse creature est ab alio. **Omnipotētie** vero nō ponit̄ eē ab alio. **Tertia** est prudentia siue sapia: q̄ quandoq; p̄ eodem sumitur: vt dicit̄ puer. **16.** Qui sapiens est corde: appellat̄ prudens. **Hic** ad regendum multū

est expediens. vnde. **Dabit illi. d. d. s. d. pa.** eius: et re. **zc.** **Ad** autē sapientia valeat ad regendum: patet in discretis. vbi dicit̄ **Aristo.** **Primo** et p̄ncipaliter p̄uenit regi q̄sum ad se ipsum: vt fama sui nois diuulget̄ in laudabili sapientia: q̄ suis hoibus ratiocinet̄ sapienter q̄ inde laudatur et honorat̄ ab hoibus: quando vident eum in sua sapientia loquentem: et in op̄ibus prudenter agentē. **Etiam** valet prudentia: q̄ hēt̄ excutere cās. vnde **Seneca** prudentis p̄p̄ium est examinare cōsilia: et non cito facili credulitate ad falsa plabi. **Prudens** nō nisi iudicio credit̄: et non nisi examinatam sniam in osensum admittit. vnde **Seneca.** De dubijs nō diffinitas: sed suspensam tene sententiā: et nihil affirmes. vnde dicitur: **Et dabit:** quasi dicat p̄pter hanc sapientiam dabit et d̄s deus sedem dauid. i. successione in regno. **Ysa. 9.** Super solum dauid et super regnum eius sedebit in eternum: et regnabit in domo iacob: non fm̄ successionem carnis: sed fidei in oibus electis in eternum: q̄ hic p̄gram: et in futuro per gloriā. **Et regni ei⁹** nō erit finis: q̄ eternalr̄ regnabit deus in secla. **Quarta** cond̄o usio est: q̄ **Maria** de conceptione certificata per angelum p̄pter votuz castitatis emissum: de re tamen non dubitans: modum ingredi cepit. **Mouerat. n. modum:** quo p̄mus homo factus fuerat sine viro et muliere. **Item** mulier de viro sine muliere. **Item** quomodo homo de viro et muliere. **Sed** q̄ non nouerat alium modum: ideo q̄rit̄ dicēs. **Quomodo** fiet istud quentiam virum non cognosco: id est nunq; me cognokiturā p̄p̄o non vt. s. virgo mente et carne permancam. **Quomodo** ergo fiet ista conceptio: quasi dicat: licet verum matrimonium contraxerim: hoc tamen non derogat veto vere virginitali. **Nam** matrimonium est consensus in carnalem copulam altero coniugum petente. **Si** ergo constaret per reuelationem ipsi femine: q̄ nunq; vir ab ipsa debitum peteret. **Quum** vero voto castitatis posset stare verum matrimonium: quia nunq; carnalis copula sequeretur: et ita fuit in p̄posito: quia vir gini gloriōse reuelatum fuit: q̄ nunq; ab ea **Ioseph** debitum peteret. **Quinta** cond̄o est: q̄ licet beata virgo fuerit vera mater christi: fm̄ illud **Luc. p̄.** Ecce p̄cipies et paries filium. et illud **Joh. 12. p̄.** **U**dit̄ **Ihs** matrem: tamen maternitati eius non

berogat: q̄ talis incarnatio sp̄i sc̄to appropriat
 cuz dicit. Sp̄s sanctus sup̄ueniet in te: ⁊ vir
 tus altissimi obumbrabit tibi. Glo. filius in
 telligitur cuz dicit. Virtus. Prima cozin. 1^o
 apls dicit christum dei virtutē. Pater intelli
 gitur cuz dicit altissimi. Virtus ḡ altissimi. i.
 filius dei obumbrabit tibi. i. de te corpus qua
 si vmbra culum assumit: in quo deus abscon
 dit se. Ysa. Vere tu es deus absconditus.

Sic apparet q̄ hanc incarnationē tota trini
 tas simul opata est: valde discrete tamē appro
 priat sp̄s sancti incarnatōis opationem: cum
 dicit. Sp̄s san. su. sed filio carnis assumpti
 onem: tibi. Et virtus ⁊c. sed patri auctoritatez
 tibi. Altissimi. vnde lz sp̄s sanct⁹ dederit sibi
 virtutē gnatiuam: ideo nō minus dicit virgo
 mater nātis: tum qz būtin se nālem secundita
 tem ⁊ p̄n^m naturale actiuum ꝑcipiendi: ⁊ nō
 fuit sterilis. Ratio est. Nam qm̄ duo agentia
 ꝑcurrunt ad aliquē effectū. sic qz vnus est tan
 quam agens ꝑcipale: ⁊ aliud tanq̄ agēs mi
 nus ꝑcipale: tunc nunq̄ agens minus ꝑn
 cipale: est in potentia ꝑpinqua ad talem effectū
 non ꝑcurrente agente magis ꝑcipali. nō ta
 men agens magis ꝑcipale dat agentū min⁹
 ꝑcipali aliquā formam seu virtutes absolu
 tam. quam nō habet. sed qz agens minus ꝑn
 cipale agit in virtutem agentis magis ꝑcipa
 li. sed sp̄s sanctus in generatōe christi est tan
 quam agens magis ꝑcipale. Btā aut virgo
 agens minus ꝑcipale. Igil̄ btā virgo in ge
 neratōe corporis christi nō potuit esse in po⁹
 ꝑpinqua respectu talis effectus: nisi mediāte
 actione sp̄s sancti: non tñ qz sp̄s sanctus
 dederit sibi aliquā formam absolutā: quas nō
 habuit: sed qz solum ip̄a nō potuit in effectum
 corporis christi sine cooperatione spiritus sc̄i.
 Sed si accipitur mater nātis: q̄tus ad actus
 exercitationez: vel in ordine ad actus reducti
 onem vt sic nō fuit mater naturalis christi: qz
 eius naturalis secunditas nō fuit reducta ad
 actum saltem ꝑ virtutem nālem. Et ideo Ma
 riam sc̄i dicit: qz sicut sol dat virtutem plan
 te: sic sp̄s sanctus Marię. Et ideo addit.
 Quod nascetur ex te: sanctum vocabitur fili⁹
 dei: quasi dicat. Quicquid sit qz Mariā sc̄i fi
 cata ⁊ ip̄i sancto ꝑuenienta: ⁊ virtute altissimi
 obumbrata genuit: hoc vnqz sanctum fuerit.
 Et dicit. Vocabitur sc̄i: sc̄i: vera appellatōe
 filius dei: non adoptione: sed naturali origi
 ne: vt sic deus pater ⁊ Maria bēatē vnū filiū

C Sexta ꝑlo est: qz virgini huius conceptio
 nis seu incarnatōis christi possibilitas oꝛfēdi
 tur per simile sc̄i: sc̄i: per conceptionem sterili
 mulieris. s. Elybeth. Hoc nō tamen min
 it meritum fidei: sed ꝑsecrauit: qz remouit im
 pedimenta fidei: ostendendo nō esse imposs
 bile qd̄ in fide ꝑponitur. Nam hō cum habz
 ꝑmptam voluntatem ad credendum: diligit
 voluntatem creditā: ⁊ super ea extorquet ⁊ am
 plectitur: si quas rationes ad h̄ inuenire pōt.
 Et sic ratio humana nō excludit meritū fidei:
 sed est signum maioris meriti. Et hoc figurat
 Job. 4. Ubi samaritanie: per quam ratio hu
 mana figuratur: dixerunt. Jam nō ꝑpter tuā
 loquellā credimus. Sic virgo hac ratione ad
 credulitatem nō ducit: sed in fide solidatur.
 Et ideo adducit exemplū ad maiorem certitu
 dinem: dicens. Ecce elybeth: q̄si dicat. Tu
 Maria vt dixi concipies ⁊ paries. Et vt faci
 lius credas. Ecce elybeth cognata tua ⁊ ip̄a
 ⁊ cetera. Quod etiam erat supra naturā: que
 erat sterilis de se. sed nunc secundata ex dina
 virtute. Et tu similiter nō dubites: quia conc
 pies ⁊ paries filium per sp̄s sancti opatōez.
 Quia nō erit impossibile apud deum ⁊c. Et
 omnis res digna verbo: vel omne factibile:
 de quo ꝑceptibile est verbum: ⁊ omne qd̄ nō
 implicat ꝑditionem: ⁊ omne tale habet rōem
 factibilem. ⁊ si nō respectu virtutis create: sal
 tem respectu virtutis increate. Et dicit omne
 verbū: ⁊ non omne factum: qz fm̄ Ber. So
 li deo idem est facere: ⁊ dicere: ⁊ velle.

C Septima cōclo est: qz licet beata virgo per
 virginitatem deo placuit fm̄ Ber. tamē per
 humilitatem ꝑcepit ipsa. vnde Iheronymus
 Ipsa virgo beata deum de humilitate laudat
 ⁊ seip̄am quodāmodo. lz deum ꝑcipue dices
 Magnificat anima mea dominum ⁊c. Quia
 respexit humilitatem ancille sue ⁊c. vnde solū
 de humilitate: nō de virginitate: nec de ceteris
 virtutibus ⁊ ꝑrogatiuis suis facit virgo mē
 tionem. Unde quis caritas sit oīum virtutū
 mater origine ⁊ informatione: tamen humi
 litas est mater omnium virtutum conseruatōe
 Unde dicit Augusti. qz castitas ⁊ virginitas
 est virtus. Sed huius virtutis custos est hu
 militas. vnde additur. Ecce ancilla domini.
 Ber. Non audeat virgo petere: vt fieret ma
 ter dei: nisi diceret. fiat mihi fm̄ verbuz tuū
 quia tanq̄ humillima se indignaz reputauit.